

Cambridge University Press

978-1-107-65505-8 - Xenophon: Anabasis Book III

Edited by G. M. Edwards

Excerpt

[More information](#)

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Γ.

I.

Despair of the Greeks after the seizure of their generals.

“Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει οἱ Ἕλληνες ἔπραξαν μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύτησεν ἐγένετο ἀπιόντων τῶν Ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρνει ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. ἐπεὶ δὲ οἱ στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπισπόμενοι ἀπωλώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἐννοούμενοι μὲν ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμια ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μείον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμῶν δ’ οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προυδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλελειμμένοι ἦσαν

F. XEN. III.

I

οὐδὲ ἰππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥστε εὐδήλον ἦν
 ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ
 3 αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειψθείη· ταῦτ' ἐννοοῦμενοι καὶ ἀθύμως
 ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσπέραν σίτου ἐγεύ-
 σαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὄπλα πολλοὶ
 οὐκ ἤλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγ-
 χανεν ἕκαστος, οὐ δυνάμειοι καθεῦδειν ὑπὸ λύπης καὶ
 πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παιδῶν, οὓς οὐποτ'
 ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες
 ἀνεπαύοντο.

*Xenophon explains how he came to take part in the
 expedition of Cyrus.*

4 ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε
 στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὦν συνηκο-
 λούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἰκοθεν
 ξένος ὦν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον
 αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν, ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ
 5 νομίζειν τῆς πατρίδος. ὁ μέντοι Ξενοφῶν ἀναγνοὺς
 τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ
 περὶ τῆς πορείας. καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τι
 πρὸς τῆς πόλεως ὑπαίτιον εἶη Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι
 ἐδόκει ὁ Κύρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς
 Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι
 ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς
 6 πορείας. ἐλθὼν δ' ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω
 τίμῳ ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστ' ἂν καὶ ἄριστα
 ἔλθοι τὴν ὁδὸν ἣν ἐπινοεῖ καὶ καλῶς πράξῃς σωθῆναι.
 καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς οἷς ἔδει θύειν. ἐπεὶ
 7 δὲ πάλιν ἤλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. ὁ δ'
 ἀκούσας ἡτῆϊστο αὐτὸν ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον ἡρώτα,

Cambridge University Press

978-1-107-65505-8 - Xenophon: Anabasis Book III

Edited by G. M. Edwards

Excerpt

[More information](#)

I.]

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Γ.

3

πότερον λῶον εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι τοῦτ' ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη. “ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἦρου, ταῦτ',” ἔφη, “χρὴ ποιεῖν ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν.” ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω 8
 θυσάμενος οἷς ἀνείλεν ὁ θεὸς ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Προξένον καὶ Κῦρον μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ συνεστάθη Κύρῳ. προθυμουμένου 9
 δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος συμπροθυμεῖτο μείναι αὐτόν, εἶπε δὲ ὅτι, ἐπειδὴν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισίδας. ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἐξαπατηθεὶς 10
 οὐχ ὑπὸ Προξένου· οὐ γὰρ ἦδει τὴν ἐπὶ βασιλείᾳ ὁρμῆν οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν ἦδη ἐδόκει εἶναι ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλείᾳ. φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκουτες ὅμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἰς καὶ Ξενοφῶν ἦν.

Xenophon's dream and his reflections thereon.

ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ 11
 οὐκ ἐδύνατο καθεῦδειν· μικρὸν δ' ὕπνου λαχὼν εἶδεν ὄναρ. ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρῴαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσαν. περίφοβος δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ τῇ μὲν ἔκρινεν 12
 ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὧν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ δὲ καὶ ἐφοβείτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπὸ τινῶν ἀποριῶν. ὁποῖόν τι μὲν δὴ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν ἔξεστι 13

σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. γίγνεται γὰρ τάδε. εὐθύς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· “τί κατάκειμαι; ἢ δὲ νύξ προβαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἦξειν. εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας
 14 ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; ὅπως δ' ἀμυνόμεθα οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα ὥσπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἄγειν. ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω; οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, εἰάν τήμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίους.”

Xenophon calls together the captains of the division of Proxenus and addresses them in a stirring speech.

15 ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον λοχαγούς. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· “ἐγὼ, ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ οἶμαι οὐδ' ὑμεῖς, οὔτε κατακείσθαι ἔτι, ὄρων ἐν οἷοις ἔσμέν.
 16 οἱ μὲν γὰρ πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρασκευάσασθαι, ἡμῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται
 17 ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. καὶ μὴν εἰ ἴφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι; ὃς καὶ τοῦ ὁμομητρίου ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἤδη ἀποτεμῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς δέ, οἷς κηδεμῶν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ ἐπ' αὐτὸν ὡς δούλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσונτες καὶ ἀπο-
 18 κτενοῦντες εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; ἄρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισίμενος πᾶσιν

Cambridge University Press

978-1-107-65505-8 - Xenophon: Anabasis Book III

Edited by G. M. Edwards

Excerpt

[More information](#)

1.]

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Γ.

5

ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεύσαι ποτε ἐπ' αὐτόν; ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα πάντα ποιητέον. ἐγὼ μὲν οὖν, ἔστε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὐποτε 19 ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτείρων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν ὅσῃ μὲν χώραν καὶ οἶαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν δέ, ἐσθήτα δέ· τὰ 20 δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὅποτε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖη, εἰ μὴ πριαίμεθα, (ὅτου δ' ὠνησόμεθα ἦδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δὲ πῶς πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὄρκους ἦδη κατέχοντας ἡμᾶς)—ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ἐνίοτε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον. ἐπεὶ μέντοι ἐκείνοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς, λελλύσθαι μοι 21 δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ἀσάφεια. ἐν μέσῳ γὰρ ἦδη κείται ταῦτα, ἀ ἀγαθὰ ἀθλα ὀπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ὦσι, ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοὶ εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται. οὗτοι 22 μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν· ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὀρώντες ἀγαθὰ στερρῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους· ὥστε ἐξεῖναι μοι δοκεῖ ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι ἢ τούτοις. ἔτι 23 δ' ἔχομεν σώματα ἱκανώτερα τούτων καὶ ψύχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἳ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἣν οἱ θεοί, ὥσπερ τὸ πρόσθεν, νίκην ἡμῖν διδῶσιν. ἀλλ' (ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτὰ 24 ἐνθυμοῦνται) πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἀρξώμεν τοῦ ἐξορμηῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετὴν· φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀριστοὶ καὶ τῶν

25 στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. καὶ γὰρ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἔπεισθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς τάττετ' αὐτόν με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακά.”

The captains call upon Xenophon to take the command.

An objector is silenced.

26 ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ἡγεῖσθαι ἐκέλευον πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν βιωτιάζων τῇ φωνῇ· οὗτος δ' εἶπεν ὅτι φλυαροίη ὅστις λέγοι ἄλλως πῶς σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλεία πείσας, εἰ δύναίτο, καὶ ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας.

27 ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβὼν ἔλεξεν ὧδε· “ὦ θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σὺ γε οὐδὲ ὄρων γιγνώσκεις οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. ἐν ταύτῳ γε μέντοι ἦσθα τούτοις ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε, καταφρονήσας

28 ἐπὶ τούτῳ πέμπων ἐκέλευε παραδίδόναι τὰ ὄπλα. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' ἐξοπλισάμενοι ἐλθόντες παρεσκευήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις πέμπων καὶ σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔστε

29 σπονδῶν ἔτυχεν; ἐπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥσπερ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὄπλων ἦλθον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἐκείνοι παύομενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύνανται, καὶ μάλ', οἶμαι, ἐρῶντες τούτου; ἂ σὺ πάντα εἰδὼς τοὺς μὲν ἀμύνεσθαι κελεύοντας

30 φλυαρεῖν φῆς, πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας; ἐμοί, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄνθρωπον τούτον μήτε προσίεσθαι εἰς ταυτόν ἡμῖν αὐτοῖς ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν σκεῖν ἀναθέντας ὡς τοιοῦτῳ χρῆσθαι. οὗτος

1.] ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Γ. 7

γὰρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλληνας ὦν τοιοῦτός ἐστιν.” ἐντεῦθεν ὑπο- 31
 λαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος εἶπεν· “ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν, ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ὥσπερ Λυδὸν ἀμφο- 32
 τερα τὰ ὦτα τετυπημένον.” καὶ εἶχεν οὕτως. τοῦτον 32
 μὲν οὖν ἀπήλασαν.

The officers of the other divisions are summoned.

οἱ δὲ ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶς εἶη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὅπου δὲ οἴχοιτο τὸν ὑποστράτηγον, ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῶς εἶη τὸν λοχαγόν. ἐπεὶ δὲ πάντες συνήλθον, εἰς τὸ 33
 πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. ὅτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύκτες. ἐνταῦθα Ἱερώ- 34
 νυμος Ἡλείος πρεσβύτατος ὦν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε· “ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρώσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. λέξον δ',” εἶφη, “καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἄπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.”

Second speech of Xenophon.

ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· “ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ 35
 πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς ἦν δύνωνται ἀπολέσωσιν. ἡμῖν δέ γε οἶμαι πάντα ποιητέα ὡς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνοι ἐφ' ἡμῖν. εὖ τοῖνυν 36

ἐπίστασθε ὅτι ὑμεῖς, τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι νῦν συνεληλύ-
 θατε, μέγιστον ἔχετε καιρόν. οἱ γὰρ στρατιῶται οὔτοι
 πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι, κὰν μὲν ὑμᾶς ὀρώσιν ἀθυ-
 μούντας, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἣν δὲ ὑμεῖς αὐτοὶ τε
 παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ
 τοὺς ἄλλους παρακαλήτε, εὐ ἴστε ὅτι ἔψονται ὑμῖν καὶ
 37 πειράσονται μιμῆσθαι. ἴσως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστίν
 ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. ὑμεῖς γὰρ ἐστε στρατηγοί,
 ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καί, ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς
 καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν
 τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιούν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς
 ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τού-
 38 των καὶ προπονεῖν, ἣν που δέη. καὶ νῦν πρῶτον μὲν
 οἶμαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὠφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπι-
 μεληθείητε ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα
 στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. ἄνευ γὰρ
 ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο,
 ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολε-
 39 μικοῖς παντάπασιν. ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σφῆζεν δοκεῖ,
 ἢ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν. ἐπειδὴν δὲ κατα-
 στήσησθε τοὺς ἄρχοντας ὅσους δεῖ, ἣν καὶ τοὺς ἄλλους
 στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύνητε, οἶμαι ἂν
 40 ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. νῦν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς
 αἰσθάνεσθε ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως
 δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ' ἐχόντων οὐκ οἶδα
 ὅ τι ἂν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι εἴτε καὶ
 41 ἡμέρας. ἣν δὲ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς γνώμας, ὡς μὴ
 τοῦτο μόνον ἐννοῶνται τί πείσονται ἀλλὰ καὶ τί ποιῆ-
 42 σουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. ἐπίστασθε γὰρ δὴ ὅτι
 οὔτε πλήθός ἐστιν οὔτε ἰσχύς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας
 ποιούσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς

Cambridge University Press

978-1-107-65505-8 - Xenophon: Anabasis Book III

Edited by G. M. Edwards

Excerpt

[More information](#)

I.]

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Γ.

9

ἔρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται. ἐντεθύμῃμαι δ' 43 ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι ὅπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχυρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὅπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους δ' ὀρῶ μᾶλλον πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. ἂ καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόν- 44 τας (ἐν τοιούτῳ γὰρ καιρῷ ἔσμεν) αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν."

Speech of Cheirisophus. New generals are chosen.

ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε 45 Χειρίσοφος· “ἀλλὰ πρόσθεν μὲν, ὦ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίνγνωσκον ὅσον ἤκουον Ἀθηναῖον εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι τοιούτους· κοινὸν γὰρ ἂν εἶη τὸ ἀγαθόν. καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμεν, ὦ ἄνδρες, 46 ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἰρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας, καὶ ἐλόμενοι ἤκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. παρέστω δ' ἡμῖν,” ἔφη, “καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ.” καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο 47 ἀλλὰ περαίνοντο τὰ δέοντα. ἐκ τούτου ἠρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίῳν Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιοίς, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ Ἀρκίς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Ἀχαιοίς, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

II.

The soldiers are summoned to meet in general assembly.

Speech of Cheirisophus.

- 1 Ἐπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέβαινε καὶ εἰς τὸ μέσον ἦκον οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφυλακὰς καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνήλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε·
- 2 “ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὅποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ’ ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον οἱ
- 3 πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προοδεδώκασιν ἡμᾶς· ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ μὴ ὑφίσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως, ἣν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σφζώμεθα· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μηδέποτε γενόμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. οἶμαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν.”

Speech of Cleonor.

- 4 ἐπὶ τούτῳ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· “ἀλλ’ ὁρᾶτε μὲν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιτοκίαν καὶ ἀσέβειαν, ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρους ἀπιστίαν, ὅστις λέγων ὡς γείτων τε εἶη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου ἂν ποιήσαιο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὁμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς, καὶ οὐδὲ Δία ξένιον ἠδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις
- 5 ἐξαπατήσας τοὺς ἄνδρας ἀπολώλεκεν. Ἀριαῖος δέ, ὃν